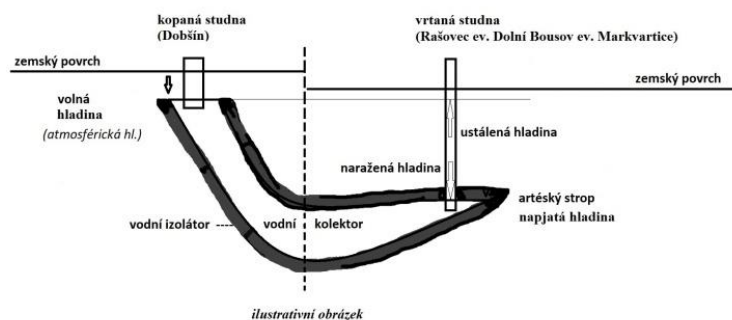

Jak udržet (navrátit) vodu v našich kopaných studnách (5)

další akceptovatelné podmínky v rámci povolovacího řízení nové vrtané studny

Bohužel redakční šotek zapříčinil, že v minulém článku nebyl uveřejněn tento obrázek

Týká se především těch vrtaných studní, které mají v hydrogeologickém posudku napsáno, že voda byla naražena např. v hloubce 16 m a ustálila se v 6,9 m pod terénem (takovouto studnu najdeme třeba v obci Markvartice).

Čistě podobný případ nastal v obci Bechov, kde naražená hladina byla v 25 m p.t. a ustálila se v 5 m p.t. Nicméně zde je právě třeba dát pozor na skutečnost, že tato studna byla vrtána v těsné blízkosti místního pramene, který hydrogeologem nebyl zaměřen. K vyšší ustálené hladině tak mohlo dojít hydraulickým propojením vrtu se zvodní pramene, jedná se však o zákonem zakázané propojení dvou zvodní - vodních kolektorů. Ačkoliv jsme v připomínkách k HGPV uvedli požadavek na funkčně prokazatelný způsob kontroly provedení zatěsnění (prakticky vždy je HGPV po opuštění vrtačem vystrojen jako jímací zařízení, přestože je to dle našeho názoru v rozporu s odst. 4.1.1 ČSN 75 5115), naše připomínka do rozhodnutí nebyla zanesena, a proto jsme se odvolali ke krajskému úřadu, avšak ani toto odvolání nebylo úspěšné. Ale protože ve zdůvodnění bylo uvedeno, že vrt musí být proveden podle předpisů, tak jsme mu neopáčili a věřili jsme, že naše pravda vyjde najevo. A to, že nelze důvěřovat zhotovitelům bez systému prověření jak v praxi, tak i v písemných projevech, se nakonec potvrdilo. Tak se stalo, že HGPV byl zrealizován a žadatel podal na vodoprávní úřad v Ml. Boleslavi žádost o převedení vrtu na studnu, tedy o vydání stavebního povolení a povolení k odběru podzemní vody. Po nahlédnutí do spisu jsme zjistili, že sama OoZ v popisu uvedla hrubé chyby v porušení předpisů, např. uvedla, že na odizolování povrchové vody do 3 m p.t. byla použita vytěžená zemina, čímž došlo k porušení odst. 5.3.5.1 ČSN 75 5115, neboť v předmětné normě je uvedeno, že k zatěsnění musí být použit jííl nebo bentonit. Dále došlo k porušení odst. 5.3.5.1 ČSN 75 5115, protože nebyl přiložen protokol o funkčně prokazatelném způsobu kontroly provedení zatěsnění (měření na hydraulický zkrat - měření na vertikální proudění), za což se nedá považovat z dlouhodobě udržitelného hlediska zaměření hladin některých okolních studní v den vrtání. V rámci průzkumných prací též nebyl pozorován nedaleký pramen, na který jsem upozornil i investora svým emailem a počítal jsem s tím, že o tom a jiných připomínkách budeme moci jednat na námi požadovaném ústním jednání. Tento náš požadavek na ústní jednání §49 (1) správního řádu byl vodoprávním úředníkem zamítnut, takže jsme přistoupili k aplikaci §9 (5) VZ a dali jsme nesouhlasné stanovisko na vydání povolení k odběru podzemní vody. Proč zrovna jen k povolení odběru podzemní vody vysvětlím někdy v dalším článku, protože někteří vodoprávní úředníci si vykládají některé paragrafy zákonů po svém.

Výsledkem nakonec bylo, že vodoprávní úředník náš nesouhlas s vydáním povolení k odběru podzemní vody vyhodnotil jako naše odvolání, čímž nám ušetřil práci a sám tento spis zaslal na krajský úřad do Prahy.

Mezitím jsme měli jednání u krajského ředitele v Praze, kde jsme se také mj. snažili vysvětlit naše názory na zákony, kterými se řídí vystrojení vrtu. Jelikož je toto „kámen úrazu“ mezi naším spolkem a především vodoprávním úřadem v Ml. Boleslavi, tak jsme plni očekávání, jak dopadne naše nová spolupráce s krajským úřadem v Praze. Dostali jsme totiž nabídku na spolupráci při tvorbě nového metodického pokynu pro příslušné vodoprávní úřady a tuto nabídku jsme rádi přijali. Dnes už vím, v jaké formě budu naše připomínky předávat na kraj a představím je v posledním článku č. 11 této série – Slovo závěrem.

Každá obstrukce totiž znevýhodňuje a nechává žadatele/ investora nové studny v čekání na nabytí právní moci očekávaného povolení. Už se nám také jednou na ústním jednání stalo, že přímo žadatelka se s námi domluvila na našich připomínkách, aby nemusela čekat, jak dopadne odvolání. Žadatelka přistoupila na naše minimální akceptovatelné připomínky a my jsme zaručili, že se v tom případě nebudeme odvolávat. Takovouto dohodou z ústního jednání jsme také úředníkovi ušetřili dilema, jestli takové připomínky může dle „svého stávajícího metodického pokynu“ určit. Podepsaná dohoda je dohoda a platí, pokud není v rozporu se zákony.

V minulém článku jsem vzpomínal na svoji účast na jedné konferenci o vodách ve vodárenské praxi. Na závěr této konference byla exkurze k místnímu velkému vodnímu zdroji pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou v obci Pekla nedaleko Cerekvice nad Loučnou. Vrt byla artéská studna s výtlakem cirká 10 atm. Ve škole nás dříve učili, že 1 atm je přibližně hydrostatický tlak vodního sloupce vysokého 10 m. Tedy 10 atm = 100 m výškového rozdílu (vrstevnice) viz též obrázek. A zde je odpověď na otázku, v jaké přibližné vzdálenosti mohou být hladiny s atmosférickou hladinou, kde se ztrácí voda, aniž by se v jejím okolí někdy vrtalo. A když jsem provádějícímu technikovi položil otázku, jak řeší úbytek vody v takových studnách vlivem jejich čerpání pro zásobování nedaleké velké aglomerace obyvatel, tak mi odpověděl, že si ještě nikdo nestěžoval. A proč by si také „někdo“ měl stěžovat, když to ti lidé hlavně neví, že? A proč by také na to měli být upozorněni a vyhledáváni, když by potom aplikovali §29 VZ o náhradě škody, což by následně vedlo k ekonomickým ztrátám vodohospodářských společností a také i sadařů. Máte-li ve svém okolí vodní zdroj, ze kterého čerpá vodu některá z těchto společností, není od věci nechat si v rámci jiných vrtů v okolí zaměřit vlastní studnu i v průběhu několika krátkých let za sebou.

Již dříve jsme si představili základní princip dobře provedené vrtané studny a její kontroly tak, aby se dala fakticky považovat za „neškodnou“ pro své okolí. Ten první axiom jsme uvedli v našich doporučeních investorovi v minulém článku pod bodem 4, tedy zatěsnění hydroizolační hmotou po celé délce neperforovaného úseku zárubnice a měření na vertikální proudění. Je žádoucí na těchto dvou axiomech trvat, protože se nám už stalo, že v PD byla navržena výstroj vrtu a zatěsnění správným způsobem, avšak vrtař si to udělal po svém a ještě to tak uvedl v PD skutečného provedení a „spolupracující“ hydrogeolog mu to **podepsal**, aniž by u vrtu stál dozorem. A aby snížil vlastní riziko odhalení, tak do dokumentu určeného k založení do spisu napíše něco podobného následujícímu: „Podrobné záznamy z terénních měření uskutečněných v rámci průzkumu jsou uchovány v archivu zpracovatele“. Jak už bylo zmíněno, dokument, který není ve spisu, jakoby neexistoval.

U velkoodběratelů, kteří mají dle § 10 VZ nařízeno měření, je třeba trvat na důsledném dodržení §2 z.20/2002 Sb., tj. požadovat zaplombování vodoměru k přírubě vodovodního potrubí NEZÁVISLÝM subjektem. Sadaři např. k tomuto účelu využívají vlastní dceřinou společnost s akreditací k montáži vodoměrů (správně má mít zpracované postupy pro zjištění návaznosti stanovených měřidel a splňovat i jiné legislativní náležitosti dané Metrologickým předpisem MP 001 – registrace subjektů opravujících stanovená měřidla a/ nebo provádějících jejich montáž – vydáno duben 2020 – vydal Český metrologický institut). Ale uznejte sami, že je nepřipustné, aby „kozel dělal zahradníka“ obzvláště proto, že už víme, že ČIŽP kvůli pracovní zaneprázdněnosti a ani správce poplatků – Český fond životního prostředí České republiky - nevykonávají namátkové kontroly. O nequalitě našeho vodního hospodářství svědčí to, že máme v jednom zápise z jednání uvedeno, že „Tato problematika není zatím obecně řešena“. A to je tento zákon z r. 2002! Nicméně v rámci naší jedné komunikace s ČIŽP byl projeven zájem o některé „černé vrtvy“ a i metodiku plomb vodoměru k přírubě. Takže snad do doby, než se sejdem v KC Sobotka na besedu, budeme vědět už více.

Přestože §2 (3) tohoto zákona říká, že „tento měřicí systém, celoročně provozuschopný, zajištěný před odcizením a ovlivněním neoprávněnou manipulací a umožňující odečet nebo výpočet odebraného množství vody, zahrnuje pro kontrolu správnosti měření pevný vodočet v rozsahu celého měrného profilu....a při výpadku

elektrické energie i zajištění k uchování naměřených údajů“ (to je pro případ, kdy se např. odečet provádí bezkontaktním elektrickým zařízením reagujícím na blikající LED diodu nebo otáčející se kolečko vodoměru), tak někteří úředníci považují podle tohoto zákona za dostatečné zajištění vodoměru před neoprávněnou manipulací to, že má studna zámekm zabezpečený přístup do šachtice s vodoměrem, ale už neřeší, kdo má trvale k dispozici onen klíč. Ovšem když je tento klíč kdykoliv k dispozici vlastníkovu studny, není to pro nás důvěryhodná ochrana před zneužitím.

Tam, kde jsou sousedské spory o tom, že někdo čerpá více než ten druhý, a proto je v jiné studni vody méně, je v.ú. oprávněn na základě §12 VZ změnit či zrušit povolení k odběru podzemní vody. Ale to je jenom papír, který, jak s oblibou píšeme, snese „všechno“, proto je možné v takovém případě nasadit vlastní vodoměry, přestože zde nedochází ze zákona k povinnosti odběr měřit a platit za něj. Tento případ možná jednoho dne nastane v satelitním městečku Soleček na Mladoboleslavsku. Není tam veřejný vodovod a každý domek v rámci svého pozemku cca 400 – 800 m² řeší vodu vlastní vrtanou studnou ze stejného vodního kolektoru. V takovém případě pak vodoprávnímu úřadu navrhuje, aby stanovil minimální hloubku a minimální hladinu viz §37 VZ pro každou novou vrtanou studnu.

Hydrogeologický dozor v rámci našich připomínek požadujeme vždy. I u vrtů pro tepelná čerpadla.

Být informován o datumu a hodině zahájení vrtných prací. Vzhledem k tomu, že k tomuto našemu požadavku už máme několik precedentů, nemůže jít o nepřípustný požadavek.

Do spisu doložit hydrogeologický profil vrtu případně skladbu podzemní horniny ověřit měřeními VES (vertikální elektrické sondování).

I když se pro vrtané studny nemusejí odebírat a uchovávat vzorky vytěžené horniny, je z našeho pohledu a podle §8 z. 368/2004 Sb. žádoucí tuto horninu alespoň fotograficky zdokumentovat a do spisu doložit v digitální formě, tj. pro budoucí případnou konfrontaci zdokumentovat fotograficky s datumem a souřadnicemi GPS vytěžené vzorky hornin. Na tento náš požadavek zhotovitel i úředník reagují podrážděně argumentací, že se nejedná o průzkum ložisek vyhrazených nerostů z geologického zákona.

Když se nám podaří i tuto podmínku zapracovat do nového metodického pokynu pro v.ú., nebude to už také nepřípustný požadavek.

V případě vrtu hlubšího než 30 m prověřit časovou platnost osvědčení Ooz pro provádění činností báňským způsobem vrtače i projektanta (osvědčení se musí v pravidelných cyklech prolougovat, oprávnění se zase vydává na dobu neurčitou a musí platit obě současně).

Začínáme objasňovat oznamovací povinnost obci v návaznosti na její zodpovědnost za své voliče tak, aby byli včas informováni o záměru nové studny a mohli se přihlásit do účastnického řízení. V článcích 2 a 3 byla popsána účast obce na takovémto účastnickém řízení. Vzhledem k tomu, že v.ú. není povinen zjišťovat další vlastníky studní, kteří mohou být ohroženi ve svých právech přístupu k vodě v rámci stavby nové vrtané studny, doporučíme dát do nového metodického pokynu pro příslušné v.ú. i povinnost získat do spisu písemné vyjádření od obce, chce-li si někdo nechat zaměřit výšku hladiny ve své studni.

Do komisionálního zaměření hladin okolních studní před zahájením vrtných prací je třeba **zahrnout studny z co nejširšího okolí** včetně obecní, je-li (nejenom v rámci tzv. depresního kužele“), aby občané – vlastníci studní - měli k dispozici adekvátní doklad pro případné podání žaloby dle § 29 VZ (tj. místo přibližně v **metrech n.m.**, parcela č... k.ú., hloubka, typ studny, její průměr, přibližný rok stavby, čj. Rozhodnutí o povolení k odběru PV, datum, jméno a podpis vlastníka, protokol o měření bude označen příslušným podpisem a kulatým razítkem hydrogeologa, vyjma těch, u kterých vlastník písemně potvrdí, že si to nepřeje). Bude-li hydrogeolog považovat za nutné zaměřit studnu, ke které vlastník zamezil přístup pro získání potřebných údajů, pak bude nutné spolupracovat s obcí, případně místně příslušným oddělením VH. **Tento protokol bude uložen v příslušném spisu na v.ú.**

Týká se to především stávajících studní v rozsahu obce (to nahlásí starosta nebo jeho zástupce nejlépe písemnou formou na výzvu v.ú.), v odpovídajícím vzorku různorodosti, aby se mohlo včas reagovat na případné změny v úrovni jejich hladin viz odst. 4.3.9 ČSN 75 5115 odst. 20 ČSN 73 6614.

Odst. 4.3.9 ČSN 75 5115 a čl.20 ČSN 73 6614 jsou texty, které svým obsahem nezakazují, aby okruh sledovaných okolních zdrojů nemohl být větší, než navrhuje osoba odborně způsobilá (OOZ). Je to dáno tím, že ani úředník v.ú. **záměrně nezve** do účastnického řízení jiné okolní vlastníky studní a přenechává tuto pravomoc na obci, odvozenou z §115 (4) 254/2001 Sb., která tak nečiní. **Tím dochází k upírání práva vlastníka studny hájit své oprávněné zájmy v rámci účastnického řízení na ochranu vlastního zdroje podzemní vody,** protože vodní kolektor nectí povrchové hranice aplikované stavebním zákonem §94k e) z.č.183//2006 Sb.! **§27 odst.2 z. 500/2004 Sb.** Nehledě na to, že dle §3 VZ podzemní vody nejsou součástí pozemku, pod nímž se vyskytují, takže vystrojení vrtu, dle našeho názoru, nelze považovat za stavbu ve smyslu stavebního zákona. Lze ji jenom tolerovat jako nutnou část „stavby podle stavebního zákona“. Asi tak jako ve „společném řízení“ je vedeno povolení stavby (míněna šachtice a vodovodní a elektrické rozvody) a povolení odběru vody.

Je nezpochybnitelné, že tam, kde se narazí artéská studna s napjatou hladinou, má její zvodeň i někde atmosférickou/ volnou hladinu, na kterou mohou být vázány další studny v okolí. Proto je třeba stanovit okruh takto potenciálně ohrožených studní i mimo rámec „oblíbené“ deprese a dané obce a též je komisionálně zaměřit. **Výška hladiny bude uvedena minimálně 1x v metrech n.m.** [příloha 8. C.3 e), g) nebo příloha 14 1.C.2 d) z. 499/2006 Sb.]. V případě naražení napjaté hladiny (tj. případ, kdy ustálená hladina je výše než naražená) zaměřením ustálené hladiny vody v metrech n.m. bude stanoven předpokládaný okruh studní s atmosférickou hladinou. To jsou ty studny, které jsou nejvíce ohroženy čerpáním vody ze studny s napjatou hladinou. Je to také jeden z těch důvodů, proč se vlastníkům kopaných studní ztrácí voda, a přitom v blízkém okolí nebyla vrtána nová studna. Je to přeci princip spojených nádob. Jde-li skutečně o napjatou hladinu a ne o nepovolený přítok z horních vrstev, je třeba provést měření na vertikální proudění (hydraulický zkrat).

Poznámka:

Doložit posudek od OOOZ má pouze žadatel §9(1) 254/2001 Sb. a příloha č.1 183/2018.

Účastník řízení má právo předkládat připomínky či stanoviska §36 odst. (2) 500/2004 Sb. a pokud není spokojen s následně vydaným rozhodnutím, má právo se odvolat §81 odst. (1) 500/2004 např. pro nedostatečné zpracování vznesených připomínek případně využít §49(1) 500/2004 Sb.

U měřených odběrů PD je nutno doplnit o zkrácenou/ malou/ celkovou bilanci všech odběrů podzemních vod v ohroženém území. Celková bilance se zaměřením míry vlivu na okolní studny, studánky nebo prameny a bylo provedeno kvantitativní ocenění přírodních zdrojů a využitelného množství podzemních vod hydrologickými metodami tak, aby byla stanovena nová přesná hodnota využitelnosti podzemních vod v čerpané oblasti a byla tak zohledněna současná hydrologická situace - §23a (1)b)2. VZ - např. porovnáním s daty, podle kterých byla povolení vydávána v minulosti {ČZ} (oddělení VH tato doporučení zohlední v následujících správních řízeních k povolení odběru podzemních vod v daném území).

V závislosti na výsledcích zpracované bilance bude v PD uvedena doporučená hloubka zapuštění čerpadla včetně rozmístění sond pro hlídání hladiny ve vrtu tak, aby byl v dané zvodni zajištěn vyvážený stav mezi odběry a přítoky §23a (1) b) VZ .

Provést si základní chemický rozbor vody nejenom na mikrobiologické, biologické, fyzikální a chemické ukazatele, ale i na pesticidy a toxické kovy a tento úkon doporučit i všem účastníkům řízení především před zahájením vrtných prací.

A jako bonus pro další akceptovatelné požadavky je vše, co si dokážeme prosadit i bez podpory zákonů, jako je např. oznamovací povinnost přímo spolku (p.Reiterovi), kdy budou zahájeny příslušné jednotlivé pracovní činnosti (zaměření studní, vrtání, ČZ, měření na hydraulický zkrat atp.).

To vše jsou doklady, které by měly být uloženy v příslušném spisu a se kterými se dá dále už „pracovat“, jako třeba postavit žalobu na náhradu škody §29 (2) VZ.

Příštím tématem bude, jak si také úředník dokáže vyložit některé paragrafy po svém a proti našemu spolku,

případně obyčejnému občanovi s jednorázovou účastí ve vodoprávním řízení o povolení... a na základě interních školení si přisvojuje vlastní právo „vykladače zákona v praxi“, přestože není JUDr.

Ing. Reiter Jan
předseda výboru Občanského spolku pro ochranu výšky hladiny vody studní
IČO 066 89 094

IX 2021, Dobšín